II. Kur'an'ın Mesajını Anlıyorum: 1. Kur'an Kıssaları Öğreniyorum

2. Hz. Yusuf(as) Kıssası

- **Kıssa:** Allah'ın (c.c.) bize anlattığı örnek olaylara denir.
  - Yüce Allah Kur'an'da Hz. Muhammed'den (s.a.v.) önceki peygamberlerin ve bazı insanların yaşamlarından örnekler verir ve ders çıkarmamızı ister.

Bir Rüya

- Yusuf, gençlik çağına adım atmak üzereydi. Güzel ve zeki bir çocuktu. Zeki olduğu kadar da güzel bir ahlaka sahipti.
- Babası Yakup peygamber de onu çok seviyordu. Onun bu özellikleri ile öne çıkması kardeşlerinin de dikkatini çekiyordu. Kardeşleri içten içe onu kıskanıyorlardı.
- Bir gece ilginç bir rüya gören Yusuf, rüyasını büyük bir heyecanla babasına anlatmaya başladı:
  "...Babacığım! Rüyamda on bir yıldız, güneş ve ayın bana secde ettiklerini gördüm."*(Yûsuf suresi, 4)*

- Görülen bu rüya üzerine çok sevinen ve oğlu Yusuf'a ilim, hikmet ve peygamberlik verileceğini sezen Hz. Yakup ona bir tembihte bulundu:
  "...Yavrucuğum! Rüyanı sakın kardeşlerine anlatma, yoksa sana tuzak kurarlar. Çünkü şeytan insanın apaçık düşmanıdır."*(Yûsuf suresi, 5)* dedi.
  "İşte böylece Rabbin seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrahîm ve İshak'a nimetini tamamladığı gibi sana ve Yakup soyuna da nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin çok iyi bilendir, hikmet sahibidir."*(Yûsuf suresi, 6)*

- Yakup peygamberin diğer oğulları babalarının kardeşlerine olan ilgi ve alakasından rahatsız olmuşlardı. Kendi aralarında konuşmaya başladılar:
  "...Yusuf'la kardeşi (Bünyamin) babamıza bizden daha sevgilidir. Hâlbuki biz kalabalık bir topluluğuz. Şüphesiz ki babamız apaçık bir yanlışlık içindedir." dediler. İçlerinden bazısı söz alarak:

"Yusuf'u öldürün veya onu (uzak) bir yere atın ki babanızın teveccühü yalnız size kalsın! Ondan sonra da (tevbe ederek) sâlih kimseler olursunuz!" dedi. Bir diğer kardeşi de "... 'Yusuf'u öldürmeyin, eğer mutlaka yapacaksanız, onu kuyunun dibine atın da, geçen kervanlardan biri onu alsın (götürsün)' dedi."*(Yûsuf suresi, 8-10)*

- Hemen gerçekleştimek için tüm planlarını yaptılar. Sonra da babalarına giderek;
  "'Ey babamız! Sana ne oluyor da Yusuf hakkında bize güvenmiyorsun! Oysaki biz onun iyiliğini istemekteyiz. Yarın onu bizimle beraber (kıra) gönder de bol bol yesin (içsin), oynasın. Biz onu mutlaka koruruz' dediler."*(Yûsuf suresi, 11-12)*
  Babaları pek taraftar olmayarak;
  "...Onu götürmeniz beni mutlaka üzer. Siz ondan habersizken onu bir kurdun yemesinden korkarım."*(Yûsuf suresi, 13.)*
  "... 'Hakikaten biz (kuvvetli) bir topluluk olduğumuz halde onu kurt yerse, o zaman biz gerçekten âciz kimseler sayılırız' dediler."*(Yûsuf suresi, 13.)*

ibrahimneseli.com

Hz. Yusuf'un (a.s.) Gömleği

- Kardeşleri Yusuf'u yanlarına alarak koyunlarını otlatmaya götürdüler. Yusuf ise olan bitenden habersiz koyun ve kuzularla oynuyor, neşe içerisinde koşturuyordu. Kenan diyarının kuyusuna yaklaşmışlardı ki ansızın Yusuf'u yakaladılar. Üzerinden gömleğini çıkararak onu kuyuya bırakıverdiler. Yusuf'un yalvarmalarına da hiç kulak asmadılar. Çünkü kıskançlık hastalığı kalplerini doldurmuş, gözlerini kör etmiş, merhametlerini yok etmişti.

- Allah Teâlâ onun imdadına yetişmiş ve kurtulacağını bildirerek kalbine; "...(Ey Yusuf) Andolsun ki sen onların bu işlerini ileride onlar farkına varmadan, kendilerine haber vereceksin..."*(Yûsuf suresi, 15)* diye vahyetmiş ve gönlünü rahatlatmıştı.

- Kıskanç kardeşler akşamleyin ağlayarak babalarına geldiler; "'Ey babamız! Biz yarışmak üzere uzaklaştık. Yusuf'u eşyamızın yanında bırakmıştık. (Ne yazık ki) onu kurt yemiş! Fakat biz doğru söyleyenler olsak da sen bize inanmazsın.' dediler. Bir de, üzerine sahte kana bulanmış bir gömleği getirdiler..."*(Yûsuf suresi, 17-18)*

- Hz. Yakup (a.s.) Oğullarına yönelerek; "...Bilakis nefisleriniz size (kötü) bir işi güzel gösterdi. Artık (bana düşen) hakkıyla sabretmektir. Anlattığınız karşısında (bana) yardım edecek olan, ancak Allah'tır."*(* Yûsuf suresi, 18*)* diye sözlerini tamamladı.

> - **Haset:** Başkasının sahip olduğu maddi manevi bir değerin, sahibinin elinden çıkmasını istemek manasına gelmektedir. Kıskançlık ve çekememezliğin ilk ve asıl zararı, bu duyguya sahip olanlaradır.
> - **Gıpta:** Başkalarında bulunan nimetlerin onlarda kalmakla beraber, bir benzerinin de kendisine verilmesini istemeye, arzu etmeye denir.

Kuyudan Köleliğe

- Yusuf (a.s.) kuyuda bir müddet kaldıktan sonra oradan geçmekte olan bir kervan kuyunun başında mola verdi. Sucularını kuyuya gönderdiler. O da kovasını kuyuya salınca Yusuf (a.s.) ipe tutunuverdi.
- Kervanın sucusu güçlükle kovayı yukarı çektiğinde ise gözlerine inanamadı ve "...Müjde! İşte bir erkek çocuğu!.."*(Yûsuf suresi, 19)* dedi.

- Yusuf'u (a.s.) saklayıp Mısır'a götürdüler ve köle olarak az bir paraya sattılar.
- Yusuf'u satın alan Mısır hükümdarının veziri onu evine götürdü. Belki kendilerine faydalı olacağını veya onu evlat edinebileceklerini söyleyerek eşinden ona iyi bakmasını istedi.

- Mısır, devrin en büyük ve güçlü devletiydi. Sosyal hayat gelişmiş, halk yerleşik hayata geçmişti. Hz. Yusuf (a.s.) şimdi bu ülkeye köle olarak girmişti.

- Yusuf'a (a.s.) olan ihsan ve ikram Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılır;
"...Mısır'da adaletle hükmetmesi ve kendisine (rüyadaki) olayların yorumunu öğretmemiz için Yusuf'u oraya yerleştirdik. Allah, emrini yerine getirmeye kâdirdir. Fakat insanların çoğu bunu bilmezler. Yusuf ergenlik çağına erişince ona isabetle hükmetme yeteneği ve ilim verdik. İşte güzel davrananları biz böyle mükâfatlandırırız."*(Yûsuf suresi, 21-22)*

İffetli Duruş

- Hz. Yusuf köle olarak yerleştirildiği evde şefkat ve merhamet görerek büyüyordu.
- Yakışıklı ve güzel bir delikanlı olmuştu. Yüzündeki masumiyeti ve temiz siması güzel ahlakı ile birleşmişti. Fakat bu defa onu daha büyük bir imtihan bekliyordu.

- Vezirin hanımı bir gün, en güzel elbisesini giyinip süslendi ve Hz. Yusuf'un (a.s.) odasına girdi. Kapıyı da arkasından kilitleyip Hz. Yusuf'a (a.s.) yaklaşmak istedi. Ahlak ve edep timsali Yusuf (a.s.) bir an şaşırmıştı. Kadın genç ve güzeldi fakat çok çirkin ve kötü bir davette bulunuyordu. Aklına Allah Teâlâ'nın kendisine lütfettiği ikramlar geldi.
  "...'(Hâşâ), Allah'a sığınırım! Zira kocanız benim efendimdir, bana güzel davrandı. Gerçek şu ki, zalimler iflah olmaz!' dedi."*(Yûsuf suresi, 23)*

- Şeytanın dürtülerine ve nefsinin vesveselerine Rabb'inin yardımı ile kulak vermeyen Hz. Yusuf (a.s.), imtihanı kazanmıştı. Rabb'i ona yardım etmişti. İradesine hâkim olması, Rabb'ini hatırlayıp ona karşı gelmekten çekinmesi, vezirin hanımının tuzağından kurtulmasını sağlamıştı. Kur'an-ı Kerim'in; ifadesiyle
  "… İşte böylece biz kötülük ve fuhşu ondan uzaklaştırmak için (delilimizi gösterdik). Şüphesiz o, ihlaslı kullarımızdandı. (Daha sonra) ikisi de kapıya doğru koştular. Kadın onun gömleğini arkadan yırttı. Kapının yanında onun kocasına rastladılar. Kadın dedi ki; (Daha ne duruyorsun!) Senin ailene kötülük etmek isteyenin cezası, zindana atılmaktan veya elem verici bir işkenceden başka ne olabilir!"*(Yûsuf suresi, 24- 25)*

- **Hz. Yusuf (a.s.)**"... 'Asıl kendisi benim nefsimden murat almak istedi.' dedi..."*(Yûsuf suresi, 26)*
- **Bu esnada tartışmaya şahit olan kadının akrabasından biri şöyle dedi;**
  "...Eğer gömleği önden yırtılmışsa kadın doğru söylemiştir, Yusuf ise yalancılardandır. Eğer gömleği arkadan yırtılmışsa kadın yalan söylemiştir. Yusuf ise doğru söyleyenlerdendir."*(Yûsuf suresi, 27)*

- **Kocası, Yusuf'un gömleğinin arkadan yırtılmış olduğunu görünce, kadına;**
  "...Şüphesiz bu sizin tuzağınızdır. Sizin tuzağınız gerçekten büyüktür."*(Yûsuf suresi, 28)* dedi.

- Yusuf peygamberin (a.s.) suçsuz olduğu anlaşılmıştı. Vezir sözlerini şöyle tamamladı:
  "Ey Yusuf! Sen olanları söylemekten vazgeç, kimseye anlatma! (Ey kadın!) Sen de günahının affını dile. Çünkü sen suçlusun!"*(Yûsuf suresi, 29)*

- Vezirin hanımı yaşadıklarını gururuna yedirememişti. Şehirde de dedikodular yayılınca vezirin hanımı Hz. Yusuf'a daha çok kızmaya başlamıştı. İstediğini yapmadığı takdirde onu hapse attırmakla tehdit etti. Bunun üzerine Yusuf (a.s.) ellerini kaldırarak Rabb'ine şöyle dua etti:
  "Rabbim! Bana zindan, bunların benden istediklerinden daha iyidir! Eğer onların hilelerini benden çevirmezsen, onlara meyleder ve cahillerden olurum!.."*(Yûsuf suresi, 33)*

- Bir kaç gün sonra vezir suçsuz olduğunu bildiği halde onu hapse attırdı. O, artık kuru bir iftiraya da uğramıştı.
- Bir gün kendisiyle birlikte hapse giren iki arkadaşı gördükleri ilginç rüyaları Hz. Yusuf'tan (a.s.) yorumlamasını istediler. Yusuf (a.s.), yorumlamaya geçmeden önce onlara hak dini ve peygamberliğini bildirdi. Bu, Yusuf'un (a.s.) ilk davetiydi. Sözlerine şöyle başladı:
  "...Size yemeniz için yemek gelmeden önce onun yorumunu mutlaka size haber vereceğim. Bu, Rabbimin bana öğrettiklerindendir..."*(Yûsuf suresi, 37)*

inanmiseli.com

"...Şüphesiz ben Allah'a inanmayan bir kavmin dininden uzağım. Onlar ahireti inkâr edenlerin tâ kendileridir. Atalarım İbrahîm, İshak ve Yakup'un dinine uydum. Allah'a herhangi bir şeyi ortak koşmamız bize yaraşmaz. Bu, Allah'ın bize ve insanlara olan lütfundandır. Fakat insanların çoğu şükretmezler.
Ey zindan arkadaşlarım! Çeşitli ilahlar mı daha iyi, yoksa gücüne karşı durulamaz olan bir tek Allah mı? Allah'ı bırakıp da taptıklarınız, sizin ve atalarınızın taptığı birtakım isimlerden başka bir şey değildir. Allah onlar hakkında herhangi bir delil indirmemiştir. Hüküm sadece Allah'a aittir. O, size kendisinden başkasına ibadet etmemenizi emretmiştir. İşte dosdoğru din budur. Fakat insanların çoğu bilmezler." *(Yûsuf suresi, 37-40)*

- Zindanda ilim ve hikmet sohbetleri yapılmaktaydı. Hz. Yusuf'un (a.s.) öncülüğünde mahkûmlar öğrenme fırsatı bulmuşlardı. O, her fırsatta İslam'ı anlatıyor, bildiği gerçeklerle insanların yolunu aydınlatıyordu.

Zindandan Sultanlığa

- Hz. Yusuf (a.s.) zindan arkadaşlarının birinin rüyasını zindandan kurtulacağı şeklinde yorumlamıştı ve öyle de çıktı. Zindan arkadaşlarından birisi kurtulmuştu ve kralın yakın hizmetçilerinden olmuştu.
- Aradan birkaç yıl geçmişti. Mısır kralı ilginç bir rüya gördü. Rüyasında yedi zayıf ineğin yedi semiz ineği yediğini, ayrıca yedi yeşil başak ve yedi de kurumuş başak gördü. Adamlarını çağırdı ve rüyasını yorumlamalarını istedi. Fakat kimse bu rüyaya bir anlam veremedi. O sırada Yusuf'un (a.s.) hapishane arkadaşlarından olan ve kralın yakın hizmetinde bulunan şahıs zindandaki Yusuf'un (a.s.) rüyayı yorumlayacağını belirtti. İzin alıp zindana gitti. Yusuf peygamber rüyayı şöyle yorumladı:
"...Yedi yıl âdetiniz üzere ekin ekeceksiniz. Yiyeceğiniz az bir miktar hariç biçtiklerinizi başağında bırakın. Sonra bunun ardından yedi kurak yıl gelecek, saklayacağınız az bir miktar hariç bu yıllar için biriktirdiklerinizi yiyip bitirecek. Sonra bunun ardından insanların yağmura kavuşacağı bir yıl gelecek. O zaman (bol rızka kavuşup) şıra ve yağ sıkacaklar."*(Yûsuf suresi, 47-49)*
- Zindan arkadaşı bu yorumu hemen krala haber verdi. Kral çok beğenmişti. Zindanda unutulan Yusuf'u (a.s.) hemen çağırtarak; "*Onu bana getirin*!" dedi.
- Yusuf (a.s.) gayet sabırlı davrandı ve önce doğruların ortaya çıkmasını, suçsuzluğunun ispatlanmasını istedi. Bunun üzerine vezirin hanımı çağrıldı ve gerçekleri anlatması istendi. O da:
"...Şimdi gerçek ortaya çıktı. Ondan ben murâd almak istedim. Şüphesiz ki o, doğru söyleyenlerdendir..."*(Yûsuf suresi, 51)* diyerek suçunu itiraf etti. Hz. Yusuf'un (a.s.) suçsuz olduğunu, haksız yere zindana gönderildiğini söyledi. Böylece bunca yıldır zindanda kalan Hz. Yusuf'un (a.s.) suçsuzluğu, temiz ve güvenilir kişiliği ispatlanmış, doğruluğu herkes tarafından anlaşılmıştı. Bunun üzerine Yusuf (a.s.) şunları söyledi:
"...Bunu istememin sebebi vezire gıyabında ihanet etmediğimi ve Allah'ın hainlerin hilesini başarıya ulaştırmayacağını herkesin bilmesini sağlamak içindi. (Şu da bilinmelidir ki!) Ben nefsimi temize çıkarmam. Çünkü nefis Rabb'imin merhameti olmadıkça aşırı şekilde kötülüğü emreder. Doğrusu Rabb'im çok bağışlayan ve merhamet edendir."*(Yûsuf suresi, 52-53)*

- Kral, bu olaydan çok etkilenmiş, Yusuf'un (a.s.) doğruluğuna, iffetine ve ahlâkına hayran olmuştu. Onu *"özel danışmanı"* olarak hemen yanına aldı ve:
"...Bugün sen yanımızda yüksek makam sahibi ve güvenilir birisin."*(* Yûsuf suresi, 54*)* dedi. Bunun üzerine:
"Hz. Yusuf, 'Beni memleketin hazinelerine memur et, çünkü ben korumasını ve yönetmesini bilirim.' dedi."*(Yûsuf suresi, 55)*
- Yusuf'a (a.s.) istediği verildi. O, artık bir vezirdi. Mısır'ın maliye veziri idi.

ibrahimnesli.com

Merhametli Yönetici

- Ülkenin idaresinde söz sahibi olan Hz. Yusuf (a.s.) ilk yedi yılda tarıma önem verdi. Üretimi artırdı, ihtiyaç fazlası ürünleri sonraki yedi yıl için sakladı.
- Kıtlık yılları geldiğinde Mısır'ın ambarlarında çok miktarda ürün vardı. Bu ürünler hem kendilerine yetmekte hem de ihtiyacı olan komşu ülkelere verilmekteydi.
- Mısır'da olduğu gibi Şam ve Kenan diyarında da kıtlık hüküm sürüyordu. Şam halkı ve Kenan diyarında oturan Hz. Yakup (a.s.) da Mısır'da hazinelerden sorumlu, merhametli ve cömert bir vezirin olduğunu işitmişlerdi. Bunun için de oğullarını buğday getirmeleri için Mısır'a gönderdi. Öte yandan oğlu Yusuf'un (a.s.) acısını yüreğinde hissediyordu. Onun başına gelenlerden sonra Bünyamin için de endişe duyuyordu. Bu nedenle küçük oğlu Bünyamin'i yanında tuttu.

- Yusuf peygamberin kardeşleri buğday almak için Mısır'a gelmişlerdi. Onları Maliye Veziri'nin huzuruna çıkardılar. Yusuf (a.s.) kardeşlerini tanımıştı. Fakat onlar, Yusuf'u (a.s.) tanıyamamışlardı.

- Hz. Yusuf (a.s.), onlara hiçbir şey söylemedi. Aileleri hakkında sorular sordu. Onun sorularına cevap veren kardeşleri, Bünyamin adındaki kardeşlerinden ve babaları Yakup peygamberden bahsettiler. Hz. Yusuf (a.s.) babasının ve kardeşinin de hayatta olduğunu öğrenmişti. Sevincini ve hüznünü içinde saklıyordu.

- İkinci defa tekrar geldiklerinde kardeşleri Bünyamin'i de getirmezlerse onlara erzak vermeyeceğini belirtti. Sonra da adamlarına emrederek getirdikleri mallarını yüklerinin arasına konulmasını emretti.
  "...Umulur ki ailelerine varınca onu anlarlar da belki yine dönüp gelirler." *(Yûsuf suresi, 62)* dedi.

- Hz. Yusuf'un (a.s.) kardeşleri babalarının yanına dönünce başlarından geçeni anlattılar. Bir dahaki sefere Bünyamin'in de gelmesi gerektiğini aksi takdirde kendilerine yiyecek verilemeyeceğini söylediler.
- Babaları, daha önce Yusuf'un (a.s.) başına geldiği gibi Bünyamin'i onlara emanet etmekten çekindi ve
  "...'Allah en hayırlı koruyucudur. O, merhametlilerin en merhametlisidir.' dedi." *(* Yûsuf suresi, 64.*)*

Sonra da:

"... 'Çaresiz kalma durumunuz hariç, onu bana mutlaka getireceğinize dair Allah adına bana sağlam bir söz vermediğiniz takdirde onu sizinle beraber göndermem!..'" *(Yûsuf suresi, 66)* diye onlardan söz aldı.

Götürdükleri mallarının, yiyeceklerin arasından çıktığını gören kardeşleri çok sevindiler ve:

"...Ey babamız! İşte bak, daha ne istiyoruz. Yiyecek almak için götürdüğümüz sermayemiz bize geri verilmiş. Onunla yine ailemize yiyecek getiririz, kardeşimizi koruruz ve bir deve yükü de fazla alırız. Çünkü bu seferki aldığımız az bir miktardı." *(Yûsuf suresi, 65)* dediler.

Kaybolan Tas

- Bünyamin'i de yanlarına alan kardeşler Mısır'a gitmek için yola koyuldular. Babalarının tavsiyesi üzerine farklı kapılardan şehre girdiler. Vezirin huzuruna çıktılar.
- Hz. Yusuf (a.s.), Bünyamin'i görünce çok sevindi ve onlara hissettirmeden onu bağrına basarak;
  "...'Ben senin kardeşin Yusuf'um. Onların yaptıklarına sakın üzülme!' dedi." *(Yûsuf suresi, 69)*
- Bünyamin de, onun, kardeşi Yusuf (a.s.) olduğuna iyice kanaat getirmişti.

ibrahimmeseli.com

- Hz. Yusuf (a.s.), kardeşi Bünyamin'i bir süre yanında tutmak istiyordu.
  "Bunun üzerine Yusuf kardeşinin yükünden önce onların yüklerini aramaya başladı. Sonrada su kabını kardeşinin yükünden çıkardı. İşte biz Yusuf'a böyle bir tedbiri öğrettik, yoksa Allah dileyip bunu öğretmeseydi kıralın kanununa göre kardeşini alıkoyamazdı. Biz dilediğimizi derecelerle yükseltiriz..."*(Yûsuf suresi, 76)*

Not Edelim

- Hz. Yusuf'un (a.s.) kardeşi Bünyamin'in yükü içerisine su tasını koydurması ve kardeşlerine muamelesi onlardan intikam almak amacı ile değildi. Çünkü kendisine yapılanları affetmişti.
- Kardeşlerinin daha önceden yaptıklarında, Allah'a karşı işlenen bir hata da var idi. Allah hakkı namına bir hatırlatmayı içeren, "Siz hırsızsınız!" ifadesi ile onlara bir pişmanlık duyup Allah'tan af dilemeleri gereken davranışı hatırlatmak istiyordu. Çünkü onlar, bir hile ile babalarından Yusuf'u (a.s.) çalmışlardı. Onları bir şekilde tövbeye yönlendirmek istiyordu. Bir de çalınan bir şey ile ilgili Mısır kanunlarında olmayan bir uygulamaya işlevlik kazandırmıştı.

- Kenan diyarından yiyecek almaya gelen kafile henüz hareket etmek üzereyken Vezir'in adamlarından biri bağırdı; *"Hey durun! Siz hırsızsınız!"*
- Herkes şaşırmıştı. Kral'ın su kabı kaybolmuştu ve bulup getirene de bir deve yükü mükâfat verileceği ilan ediliyordu. Yakup peygamberin oğulları geri dönerek, kendilerinin yeryüzünde fesat çıkarmak için gelmediğini ve hırsız olmadıklarını belirttiler. Bunun üzerine Vezir'in adamları, Yakup peygamberin (a.s.) oğullarına hırsızlığın cezasının ne olduğunu sordular. Onlar da; "'Çalınan eşya kimin yükünden çıkarsa o kişi çaldığı eşyanın yanında alıkonulur. Bizler zalimlere böyle ceza veririz.' dediler."*(Yûsuf suresi, 75)*
- Önce herkesin yükü arandı. Sonra da Bünyamin'in yükü. Su kabı onun yükleri arasından çıkınca Yakup peygamberin oğulları:
  "... 'Çalmışsa daha önce kardeşi de çalmıştı'..."*(Yûsuf suresi, 77)* diyerek kuyuya attıkları Yusuf'a (a.s.) iftira attılar.
- Bu davranışları, aradan yıllar geçmesine rağmen hasetlerinin ateşinin sönmediğinin en büyük göstergesiydi. Onların ileri geri konuşmasını ve iftirasını duyan Hz. Yusuf (a.s.) hiçbir şey söylemeyip sustu. Öfkelenmemeye çalıştı. Çünkü o, sabırlı ve halim selim bir kimseydi. Sadece içinden;
  "...durumunuz pek kötüdür. Anlattığınızı Allah daha iyi bilir."*(Yûsuf suresi, 77)* demekle yetindi.

- **Bir süre sonra Hz. Yakup'un oğulları:**
  "... Ey aziz! Gerçekten onun çok yaşlı bir babası var. Onun yerine bizim birimizi alıkoy. Zira biz seni, iyilik edenlerden görüyoruz dediler."*(Yûsuf suresi, 78)*
- **Hz. Yusuf:**
  "... Biz malı kimde bulmuşsak onu alıkoyarız. Yoksa haksızlık etmiş oluruz."*(Yûsuf suresi, 79)* dedi.

- Bünyamin'i getireceklerine dair babalarına söz veren kardeşler iyice ümitsizliğe düşünce bir kenara çekilip aralarında konuşmaya başladılar. İçlerinden büyük olanları;
  "...Babanızın, sizden, Allah (c.c.) adına söz aldığını, daha önce de Yusuf hakkında işlediğiniz kusuru bilmiyor musunuz? Babam bana izin verinceye veya benim için Allah (c.c.) hükmedinceye kadar bu yerden asla ayrılmayacağım. O, hükmedenlerin en hayırlısıdır."*(Yûsuf suresi, 80)* dedi ve Mısır'da kalacağını belirtti. Diğerleri ise çaresiz bir şekilde babalarının yanına döndüler. Başlarından geçenleri anlattılar.
- **Hz. Yakup (a.s.);**
  "Benim oğlum hırsızlık yapmaz, her ikisini de bana geri vermesini Allah'tan (c.c.) diliyorum." dedi.

ibrahimcesel.com

Ümit ve Sabır

- Anlatılanları dinledikten sonra sabır âbidesi Yakup (a.s.); Hz. Yusuf (a.s.) , Bünyamin ve Mısır'da kalan oğluna hitaben:
  "...Hayır, nefisleriniz sizi (böyle) bir işe sürükledi. (Bana düşen) artık güzel bir sabırdır. Umulur ki, Allah onların hepsini bana getirir. Çünkü O, çok iyi bilendir, hikmet sahibidir."*(Yûsuf suresi, 83)*
  "Onlardan yüz çevirdi: 'Ah Yusuf'um ah!' diye sızlandı ve kederini içine gömmesi yüzünden gözlerine ak düştü..."*(Yûsuf suresi, 84)*
- Onun bu hâlini gören oğulları:
  "Allah'a andolsun ki sen hâlâ Yusuf'u anıyorsun. Sonunda ya hasta olacaksın ya da büsbütün helâk olacaksın! dediler."*(Yûsuf suresi, 85)*

- Hz. Yakup'un (a.s.) cevabı ise müthişti:
  "Ben gam ve kederimi sadece Allah'a arzediyorum. Ve ben sizin bilemeyeceğiniz şeyleri Allah tarafından biliyorum."*(* Yûsuf suresi, 86*)*
  "Ey oğullarım! Gidin de Yusuf'u ve kardeşini iyice araştırın, Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Çünkü kâfirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden ümit kesmez."*(Yûsuf suresi, 87)* diyerek onları tekrar Mısır'a gönderdi.

Peygamber Ahlakı

- Babalarının isteği üzerine kardeşler üçüncü defa Mısır'a doğru yola çıktılar. Hz. Yusuf'un (a.s.) yanına varıp fakirliklerini ve başlarından geçen musibetleri tek tek anlattılar. Babalarının çok zor durumda olduğunu, durumlarının iyi olmadığını belirterek Hz. Yusuf'tan (a.s.) kendilerine ikramda ve iyilikte bulunmasını, kardeşleri Bünyamin'i bağışlamasını istediler.
- **Hz. Yusuf (a.s.) kardeşlerine döndü ve:**
  "...Siz, cahilliğiniz yüzünden Yusuf ve kardeşine yaptıklarınızı biliyor musunuz?"*(Yûsuf suresi, 89)* dedi.

Kardeşleri bu soruya oldukça şaşırmışlardı. Hep birlikte: "Yoksa sen, gerçekten Yusuf musun? dediler. Evet, ben Yusuf'um, bu da kardeşim. Birbirimize kavuşmayı Allah bize lütfetti. Çünkü kim kötülükten sakınır ve sabrederse şüphesiz Allah güzel davrananların mükâfatını zayi etmez (karşılıksız bırakmaz) dedi."*(Yûsuf suresi, 90)*

Kardeşleri itirafta bulunarak:

"... Allah'a andolsun, hakikaten Allah seni bize üstün kılmış. Gerçekten biz hataya düşmüşüz (suçlu olan bizleriz)." *(* Yûsuf suresi, 91*)* dediler.

- Güzel ahlâk timsali olan Hz. Yusuf (a.s.), kendisine zulmedenlere karşı merhamet gösterdi. Çocukluğunu ve gençliğini kendisine zehir eden kardeşlerine karşı hiçbir zaman kötü karşılık vermedi. İntikam alma yoluna gitmedi. Kur'an-ı Kerîm, Hz. Yusuf'un (a.s.) kardeşleriyle buluştuğu bu sahneyi tablolaştırarak kıyamet gününe kadar gelen bütün insanlara af ve merhamet örneği olarak sundu. Kendisine zulmedenlere Hz. Yusuf'un (a.s.) verdiği cevap çok müthişti:
  "...Bugün sizi, ayıplamak ve azarlamak yoktur. Allah sizi affetsin! O, merhametlilerin en merhametlisidir."*(Yûsuf suresi, 92)*

Sabır ve Zafer

- **Hz. Yusuf (a.s.) gömleğini çıkardı ve kardeşlerine verdi:**
  "Şimdi siz şu benim gömleğimi götürün de onu babamın yüzüne sürün. Onun gözleri açılacak ve görecek duruma gelecektir. Sonra da bütün ailenizle birlikte toplanıp bana geliniz"*(Yûsuf suresi, 93)* dedi.

ibrahimnesli.com

- Kervan tekrar Mısır'dan Kenan diyarına doğru hareket etti. Olanlardan habersiz bulunan Hz. Yakup (a.s.) çevresindekilere:
  "...'Eğer bana bunamış demezseniz inanın ben Yusuf'un kokusunu alıyorum!' dedi. Fakat yanındakiler yine kendisine: 'Allah'a yemin ederiz ki sen, hâlâ eski şaşkınlığındasın' dediler."*(Yûsuf suresi, 94-95.)*
- Kervan geldikten sonra bir müjdeci gelip Yusuf peygamberin gömleğini Hz. Yakup'un (a.s.) yüzüne ve gözlerine sürünce gözleri açılıverdi. Hz. Yakup (a.s.):
  "...Ben size, Allah tarafından bildirilen (vahiy ile) sizin bilemeyeceğiniz şeyleri bilirim, demedim mi!" *(Yûsuf suresi, 96)*
- Kardeşler yaşadıkları olayların etkisinde kalmışlar, bütün yaptıklarına büyük bir pişmanlık duymuşlardı. Bu nedenle babalarından özür dileyip affedilmelerini istediler. Sonra da:
  "...Ey babamız! Allah'tan bizim günahlarımızın affını dile! Çünkü biz gerçekten suçluyuz."*(* Yûsuf suresi, 97*)* dediler.
  Hz. Yakup (a.s.); "Sizin için Rabbimden af dileyeceğim. Çünkü O, çok bağışlayan ve merhamet edendir, dedi." *(Yûsuf suresi, 98)*

Gerçekleşen Rüya

- Hz. Yakup (a.s.) ve oğulları bütün aile fertleri ile birlikte göçlerini toplayıp Mısır'a hareket ettiler. Kafile Mısır'a ulaşınca Yusuf (a.s.) onları büyük bir sevinçle yolda karşıladı. Yıllardır gönüllerde yanan hasretlik ateşi söndü. Kardeşlerin kıskançlığı sona erdi.
- **Hz. Yusuf (a.s.) anne ve babasını bağrına bastı. Onlara ve kardeşlerine:**
  "...'Güven içerisinde Allah'ın izniyle Mısır'a girin' dedi."*(Yûsuf suresi, 99)*

- Anne ve babasını tahtının üstüne çıkartıp oturttu. Annesi, babası ve on bir kardeşi Hz. Yusuf'a (a.s.) hürmet ettiler. **Yusuf (a.s.):**
  "...Babacığım! İşte bu, daha önce gördüğüm rüyanın yorumudur. Rabbim onu gerçekleştirdi. Şeytan benimle kardeşlerimin arasını bozduktan sonra, beni hapisten çıkaran, sizi çölden getiren Rabbim, bana pek çok iyilik ve ikramda bulundu. Şüphesiz ki Rabbim dilediğine lütfedendir. Kuşkusuz O, çok iyi bilendir, hikmet sahibidir."*(Yûsuf suresi, 100)* dedi.

Her işinin bir hikmeti olan Yüce Rabb'imiz, Hz. Yakup (a.s.) ve ailesini hükümdar-peygamber oğlu Yusuf (a.s.) eliyle, Filistin'den çıkarıp Mısır'a yerleştirdi. Bir zaman sonra İsrailoğulları olarak anılacaklardır.

Dua

- Hz. Yakup (a.s.) bir müddet daha Mısır'da peygamberlik vazifesini yerine getirip insanlara hak dini öğretti.
- Vefatına yakın bir zaman geldiğinde oğullarını başına toplayarak dedesi İbrahîm (a.s.) gibi vasiyette bulundu ve "...Oğullarım! Allah sizin için bu dini (İslam'ı) seçti. O halde sadece Müslümanlar olarak ölünüz."*(Bakara suresi, 132)* dedi.
- Mısır'da hak dine davet ederek insanları hidayete çağıran Hz. Yusuf (a.s.) için de takdir edilen hayat bitmişti. Herkesin başında olan ölüm ona da gelince Rabb'ine yöneldi:
  "Rabbim! Bana hükümranlık verdin, Rüyaların yorumunu öğrettin, Ey gökleri ve yeri yaratan! Dünya ve ahirette beni koruyan sensin! Benim canımı Müslüman olarak al! Ve beni salihlerin arasına kat!*(Yûsuf suresi, 101)*

- Hz. Yakup ve Hz. Yusuf'un (a.s.) hayatını anlatan Yusuf suresi aşağıdaki ayeti kerime ile son bulur:
  "Andolsun onların (geçmiş peygamberler ve ümmetlerinin) kıssalarında akıl sahipleri için pek çok ibretler vardır. Bu Kur'an uydurulabilecek bir söz değildir. Fakat o, kendinden öncekileri tasdik eden, her şeyi açıklayan bir kitaptır, iman eden toplum için bir rahmet ve bir hidayettir."*(Yûsuf suresi, 111)*

ibrahimnesli.com